

aktuality z průběhu reformy péče o duševní zdraví

REFORMA PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
Strategie reformy psychiatrické péče

PROJECT VIZDOM: VČASNÉ INTERVENCE U ZÁVAŽNÝCH DUŠEVNÍCH ONEMOCNĚNÍ

Služby včasné detekce a včasné intervence pro lidi v rané fázi závažného duševního onemocnění se ukazují jako efektivní ve zkrácení doby neléčené nemoci, snížení závažnosti symptomů, rizika hospitalizace i relapsu^{1,2,3} a v konečném důsledku také nákladů na zdravotní péči.⁴ V rámci pilotního projektu VIZDOM, který je realizován Národním ústavem duševního zdraví, byly po vzoru zahraničních týmů sestaveny a adekvátně vycvičeny v poskytování služeb včasné detekce a včasné intervence tři týmy, které fungují od jara roku 2019 – v regionech Praha 8, Blansko a Plzeň. Každý tým tvoří čtyři pracovníci – zpravidla ve složení psycholog, psychiatr, zdravotní sestra a sociální pracovník, přičemž multidisciplinární charakter týmu umožňuje poskytovat komplexní podporu ve všech oblastech života klíčových pro klientovo zotavení. Služby jsou poskytovány ambulantně i terénně, vždy se zohledněním preference klienta. S ohledem na nepříznivou epidemiologickou situaci týmy postupně rozšířily nabídku poskytovaných služeb i o intervence poskytované distančně (telefonicky a prostřednictvím videokonferencí).

Cílem týmů včasné intervence je podpořit osoby v riziku rozvoje psychotického onemocnění nebo v jeho rané fázi. Služby včasné detekce a včasné intervence rozšiřují síť specializovaných komunitních služeb a jsou se stávajícím systémem služeb plně komplementární. Pracovníci týmů včasné intervence – kromě přímé práce s klienty služby – aktivně spolupracují s dalšími profesionály, zejména s ambulantními i lůžkovými psychiatrickými zařízeními. Dále týmy v určených regionech oslovují praktické lékaře, učitele a další relevantní kontakty, které mohou být přínosné pro včasné zachycení osob z cílové skupiny. Těmto klientům následně týmy nabízejí individualizovanou podporu s cílem zlepšit celkovou prognózu vývoje onemocnění. Podpora týmů je dostupná bez dlouhé čekací doby. První

kontakt se zájemcem o službu zpravidla probíhá do 7 dnů od doporučujícího kontaktu ze strany rodiny, praktického lékaře či jiného zařízení.

V současné době probíhají jednání o udržitelnosti služby a jejím navázání na stávající síť služeb v systému psychiatrické péče po skončení projektu v roce 2022. Informace o projektu jsou průběžně aktualizovány a jsou dostupné na internetových stránkách projektu www.vizdom.cz.

MUDr. Simona Papežová
Simona.Papezova@mzcr.cz

Literatura

1. Bird V, Premkumar P, Kendall T, Whittington C, Mitchell J and Kuipers E. Early intervention services, cognitive-behavioural therapy and family intervention in early psychosis: Systematic review. *Br J Psychiatry* 2010; 197 (5): 350–356.
2. Correll CU, Galling B, Pawar A, Krivko A, Bonetto C, Ruggeri M, Hui CL et al. Comparison of early intervention services vs treatment as usual for early-phase psychosis: a systematic review, meta-analysis, and meta-regression. *JAMA Psychiatry* 2018; 75 (6): 555–565.
3. Larsen TK, Melle I, Auestad B, Haahr U, Joa I, Johannessen JO, Simonsen E et al. Early detection of psychosis: positive effects on 5-year outcome. *Psychol Med* 2011; 41 (7): 1461–1469.
4. Winkler P, Broulíková HM, Kondrátová L, Knapp M, Arteel P, Boyer P, Galderisi S, Karkkainen H, Ieven A, Mohr P and Wasserman D. Value of schizophrenia treatment II: Decision modelling for developing early detection and early intervention services in the Czech Republic. *Eur Psychiat* 2018; 53: 116–122.